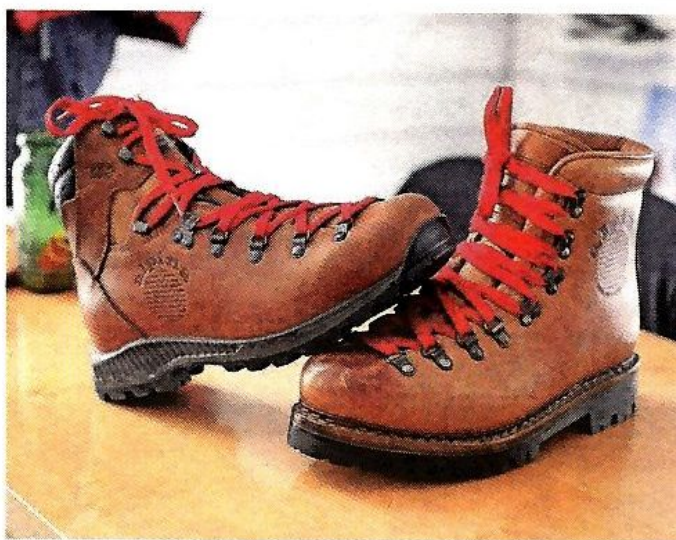

Stran: 17
Rubrika: GG+
Žanr: poročilo
Površina članka: 650 cm²

Gojzar je in bo ostal doma v Žireh

Prvi čevlji, ki so ga pred sedemdesetimi leti izdelali v žirovski tovarni Alpina, je bil gojzar, ki pa sprva ni bil zamišljen kot pohodni čevlji, ampak je bil namenjen predvsem delavcem. Ocenjujejo, da so v vseh teh letih izdelali okoli 3,5 milijona parov gojzarjev.

Na prvi pogled sta model gojzarjev izpred tridesetih let in najnovejši model povsem enaka, a je novejši kar za šeststo gramov lažji. / Foto: Tina Dokl

Stran: 17
 Rubrika: GG+
 Žanr: poročilo
 Površina članka: 650 cm²

MATEJA RANT

Gojzarji, ki so jih leta 1947 začeli izdelovati v Žireh, so bili okorni, trdi in robustni. Pri njihovi izdelavi so uporabljali vijake in kovinske sponke. »Gojzarji so bili primarna in dolga leta edina dejavnost Alpine. Pred sedemdesetimi leti smo jih začeli izdelovati kot delavsko obutev in prav s temi čevlji je Alpina rasla in se razvijala,« je spomnil direktor športnega programa v Alpini Boštjan Lukančič in dodal, da so vse od takrat gojzarji ostali eden od programov v Alpini.

Ta čas v Alpini na področju pohodniške obutve in obutve za prosti čas prodajo več kot dvesto tisoč parov na leto, kar je štirideset odstotkov več kot pred petimi leti. V prihodnjih dveh do treh letih je njihov cilj prodati 250 tisoč parov obutve na leto in svojo prisotnost iz tridesetih razširiti na petdeset držav. »Športne aktivnosti v naravi so v zadnjem času tako razširjene, da so možnosti prodaje skoraj neizmerne. 85 odstotkov obutve prodamo pod svojo blagovno znamko Alpina, od tega 40 odstotkov na slovenskem trgu,« je razložil Lukančič in pribil, da gojzar je in bo tudi v prihodnje ostal doma v Žireh.

Včasih so po njegovih besedah delali po dvesto parov gojzarjev na dan, zdaj tudi po 1200 parov, čeprav je v njihovo izdelavo vključenih pol manj ljudi kot nekoč. Do sedemdesetih, osemdesetih let prejšnjega stoletja je bil razvoj gojzarja razmeroma počasen, brez velikih novosti, potem pa se je začel velik napredek predvsem pri materialih. Usnje so nadomestili s sintetičnimi materiali, ki so mehkejši in udobnejši, posebne membrane pa omogočajo, da so čevlji zračni, a ne prepuščajo vode. »A če bi primerjali

model gojzarjev izpred tridesetih let in najnovejši model, bi na prvi pogled težko rekli, da nista enaka. Še vedno namreč v prvi vrsti gojzar služi temu, da daje zaščito in oporo nogi. Precej razlike pa je v teži, saj je starejši model kar za šeststo gramov težji od najnovejšega,« je poudaril Lukančič. Prav teža jim tudi v prihodnje predstavlja največji izziv, je priznal. Zato je razvoj usmerjen predvsem v lahko pohodno obutev. »Današnji trendi obenem narekujejo, da čevlji ne smejo izgledati kot gojzarji, ampak greš z njimi

lahko v hribe, potem pa še v mesto na kavo.«

Alpinim gojzarjem že več kot štirideset let ostaja zvest tudi eden najbolj znanih slovenskih alpinistov Viki Grošelj. »Če pretiravam, sem se rodil z Alpinimi čevlji na nogah,« se pošali. Kot pravi, si brez teh čevljev včasih niti ni bilo mogoče zamišljati gornišstva. V šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so Alpinine čevlje uporabljali tako planinci kot alpinisti. »Vse smo počeli v istih čevljih – plezali, hodili in celo smučali,« se spominja

Alpinim gojzarjem že več kot štirideset let ostaja zvest tudi eden najbolj znanih slovenskih alpinistov Viki Grošelj. / Foto: Tina Dokl

Stran: 17
 Rubrika: GG+
 Žanr: poročilo
 Površina članka: 650 cm²

Grošelj. V njih so opravili številne vzpone tako v slovenskih gorah kot tudi Dolomitih in Centralnih Alpah z Mont Blancom na čelu. Alpina ga je podpirala tudi, ko je dobil priložnost prvič videti Himalajo v živo, saj je postal najmlajši član jugoslovanske odprave na Makalu. »Šodelovanje z Alpino smo še nadgradili ob odpravi na Mont Everest, saj gojzarji, ki so jih izdelovali do takrat, niso bili narejeni za tiste višine in ekstremen mraz.« Leta 1979 so tako posebej za člane jugoslovanske odprave na Mont Everest po meri izdelali vrhunške dvojne čevlje. To se je ponovilo še dve leti kasneje, ko so jim za odpravo v južno steno 8500 metrov visokega Lotseja prav tako naredili čevlje po meri. »Takrat smo se vrnili z manjšimi ozeblinami na prstih rok, a brez ozeblin na nogah prav zaradi Alpininih vrhunskih čevljev.« Alpina kasneje ni sledila razvoju plastičnega čevlja za visoko Himalajo, a Alpinini izdelki jih v obliki športnih copat in lahkih pohodnih čevljev še naprej redno spremljajo na odpravah. V njih je Viki Grošelj preplezal tudi vse najvišje vrhove posameznih celin.

Žirovski gojzarji so že ves čas del še enega njegovega življenjskega projekta, prečenja Nepala. Leta 2014 se je namreč odločil, da bi vse svoje odprave in potovanja po Nepalju povezal v smiselno celoto. »Tako je nastal moj načrt prehoditi in preplezati nepalsko Himalajo od vzhoda do zahoda in od juga do severa.« Najzahtevnejše dele tega prečenja je že opravil; na severu ga je končal na vrhu 8481 metrov visokega Makaluja, ki meji na Tibet oziroma Kitajsko. Med potjo od zahoda proti vzhodu se mu je uspelo povzpeti na osemtisočake Manaslu, Čo Oju, Everest in Lotse ter doseči najbolj vzhodno točko Nepala na vrhu 8586 metrov visoke Kangčendzenge na meji z Indijo. Dobrih šeststo kilometrov zračne črte je že uspel prehoditi, manjka mu še zadnjih tristo kilometrov – v primerjavi z doslej opravljenimi – ne zelo zahtevnih poti. Računa, da bo to opravil v prihodnjih treh do štirih obiskih Nepala. Prečenje Nepala pa je povezal tudi s humanitarno akcijo pomoči nepalskim prebivalcem po katastrofalnem potresu, ki je aprila 2015 prizadel Nepal in mu je bil priča tudi sam.